Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

Aan de leden van de gemeenteraad,

ONDERWERP
Adviesrecht raad bij bopa's

DATUM
9 november 2026
Verzonden: 10-11-2026

BIJLAGEN
--

PORTEFEUILLEHOUDER
Wethouder Kern

ONZE REFERENTIE
2026.03512

Raadsinformatiebrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de domeinvergadering Fysiek van dinsdag 27 oktober 2026 hebben wij uw raad toegezegd via een raadsinformatiebrief terug te komen op twee vragen aangaande het adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (bopa's). Het betreft:

(1) de vraag van CDA "vallen IHP-projecten onder het adviesrecht" en
(2) de vraag van 50PLUS over het beleidskader (en bescherming) van het Maastrichts erfgoed.

1. Het Integraal Huisvestingsplan irt adviesrecht

Het IHP bepaalt niet of het adviesrecht van de raad bij bopa's wel of niet van toepassing is. Het IHP en het budgetbesluit gaan over wat, waar, wanneer en met welk geld onderwijshuisvesting gebouwd wordt. Het adviesrecht hoort bij de vergunning (ruimtelijk spoor) en hangt af van het concrete bouwplan.

<u>Systematiek IHP</u>
Met betrekking tot de onderwijshuisvesting stelt de gemeenteraad het IHP vast (op grond van onze verordening onderwijshuisvesting en vanaf 1-1-2027 verplicht op grond van wet planmatige onderwijshuisvesting). Er is een IHP Primair onderwijs en een IHP Voortgezet onderwijs.
Het IHP is vooral een planningsinstrument en heeft een perspectief van minimaal 16 jaar. Het geeft over deze periode de visie, behoefte, voorraad en maatregelen aan ten aanzien van de onderwijshuisvesting. Besluitvorming IHP (door de raad) gaat over:

- Locatie (bij nieuwbouw)
- Soort voorziening: nieuwbouw, renovatie, uitbreiding, tijdelijke huisvesting
- Financiën – budgetrecht - votering van totaalbudget

Tevens stelt de gemeenteraad een uitvoeringsprogramma voor 4 jaar vast; daarna moet een IHP geactualiseerd worden (nieuwe besluitvorming).
OBS binnenstad was niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het raadsbesluit over het IHP PO in december 2024. Er is daarom een raadsbesluit nodig ten aanzien van OBS. Eerdere behandeling van een voorstel is uitgesteld. Er lopen nu in dit kader nieuwe onderzoeken naar mogelijke huisvesting en er volgt een nieuw raadsvoorstel.

<u>Systematiek adviesrecht</u>
De systematiek van het adviesrecht bij bopa's is gebaseerd op het eerdere uitgangspunt dat alle bopa's voor advies aan de raad worden voorgelegd, tenzij uitgezonderd via de door uw raad in 2021 vastgestelde uitzonderingenlijst (en indien het raadsvoorstel wordt aangenomen de nieuwe uitzonderingenlijst). Bij elk initiatief wordt dus gekeken of een plan voldoet aan de criteria van de lijst (er zijn 12 categorieën); is dat het geval, dan wordt het plan niet voor advies voorgelegd aan de raad.

Zoals toegelicht in het raadsvoorstel en tijdens de behandeling in het Domein Fysiek is de achtergrond van de eerste uitzonderingscategorie dat de raad niet nogmaals hoeft te besluiten over een plan waarvoor eerder al een raadsbesluit is genomen. Het eerdere raadsbesluit kan de vorm hebben van een masterplan, een stedenbouwkundig plan, de Omgevingsvisie, een Integraal huisvestingsplan of ander raadsbesluit, mits duidelijk is dat de raad heeft aangegeven of zij de ontwikkeling wenselijk vindt en waar bij de uitvoering rekening mee moet worden gehouden. Het eerdere raadsbesluit moet dus voldoende concreet zijn en het plan moet binnen deze kaders passen.
Het IHP wordt in het voorliggende raadsvoorstel uitsluitend aangehaald als *voorbeeld* van een plan dat mogelijk voldoende concrete kaders bevat, waardoor een aanvraag op grond van categorie 1 niet nogmaals voor advies aan uw raad hoeft te worden voorgelegd.

Kijkend naar het IHP VO zou dat bijvoorbeeld het geval kunnen zijn voor Porta Mosana, aangezien daar reeds een locatie is gekozen en stedenbouwkundige kaders zijn meegegeven. In de praktijk wordt echter per plan beoordeeld of uw raad al voldoende richtinggevende kaders heeft vastgesteld. Daarbij wordt aangesloten bij de werkwijze die is gevolgd bij de nieuwbouw van het Sint Maartens-college en de sporthal aan de Eenhoornsingel. In die lijn is het voornemen om ook voor Porta Mosana een ontwerp bouwplan aan uw raad voor te leggen, waarbij wordt aangegeven dat de raad, na instemming met het ontwerp, geen adviesrol meer heeft in het kader van de vergunningverlening.

Kijkend naar het IHP PO geldt voor de toepassing van het adviesrecht ten aanzien van OBS Binnen-stad dat sprake is van een uitbreiding van een bestaand gebouw binnen stedelijk gebied, waardoor op grond van categorie 5 het plan niet voor advies aan uw raad wordt voorgelegd. Tevens is voor de volledigheid beoordeeld of de voorgenomen uitbreiding past binnen de 1.500 m² van categorie 3; ook dat is het geval. Daarmee valt het plan zowel binnen categorie 3 als categorie 5. Dit betekent dat een aanvraag voor een bopa met betrekking tot deze uitbreiding zowel onder de huidige regeling als onder de regeling zoals opgenomen in het voorliggende raadsvoorstel niet adviesplichtig is.

Een en ander (in relatie tot OBS Binnenstad) is tevens verduidelijkt in onderstaande tabel.

Adviesrecht/ruimtelijk spoor	**IHP/budgetspoor**
Gaat over de vraag of uw raad advies mag geven over een ruimtelijk initiatief dat afwijkt van het omgevingsplan.	Planningsinstrument onderwijshuisvesting <u>Inventarisatie</u> o Visie, uitgangspunten en doelen o Behoefte: groei, krimp, verschuiving o Voorraad: kwaliteit en omvang bestaande gebouwen o Maatregelen**,** evt. meerdere scenario's <u>Prioritering en fasering</u> o Bepaling fasering op lange termijn (>15 jr) en wat opgenomen wordt in de uitvoering op korte termijn (4 jr) <u>Besluitvorming over:</u> o Locatie (bij nieuwbouw) o Soort voorziening: nieuwbouw, renovatie, uitbreiding, tijdelijke huisvesting o Financiën – budgetrecht - votering van totaalbudget
Voor het (eerdere en ingetrokken) plan OBS is geen adviesrecht van toepassing.	OBS maakte geen onderdeel uit van het IHP uitvoerings-programma, zoals vastgesteld in december 2024.
Daarom is geen raadsbesluit vereist in het kader van de bopa-procedure.	Daarom is voor opname van OBS een afzonderlijk raadsbesluit nodig.

Conclusie
Het IHP is niet bepalend voor de vraag of het adviesrecht wel of niet van toepassing is. Of de raad adviesrecht heeft, hangt af van het concrete bouwplan. Wij vragen de raad om advies als een bouwplan afwijkt van het omgevingsplan en niet onder een uitzonderingscategorie valt.
Bij onderwijshuisvesting is dat veelal het geval bij (volledige) nieuwbouw groter dan 1.500 m² bvo of buiten stedelijk gebied, tenzij de raad eerder met een concreet ontwerp heeft ingestemd.
Uitbreidingen van bestaande schoolgebouwen binnen de bebouwde kom vallen in de regel niet onder het adviesrecht. Los daarvan komen wij altijd naar de raad als een project niet of anders in het IHP is opgenomen dan vastgesteld, omdat dan het budgetrecht van de raad aan de orde is.

2. Beleidskader erfgoed

De raad heeft in 2025 een motie aangenomen in relatie tot monumentenbeleid. Naar aanleiding daarvan zijn in december 2025 en mei 2026 peilvoorstellen besproken in de Domeinvergadering Fysiek voor versoepeling en verduidelijking van de beleidsregels. Het college neemt, op basis van de input bij behandeling van de voorstellen, eind november 2026 een besluit voor de vaststelling van vernieuwde “Beleidsregels voor behoud en wijziging van monumenten”. Naar aanleiding van dit collegebesluit zal ook een raadsinformatiebrief naar uw raad worden gestuurd.

De huidige beleidsregels zijn te raadplegen via onderstaande link:
https://www.gemeentemaastricht.nl/sites/default/files/2019-07/1406202713handboek_restauratie_en_onderhoud_versie_8_september_2011.pdf

Verder is de bescherming van het Maastrichts erfgoed op een tweetal manieren geborgd:
- via de dubbelbestemming “Waarde-Maastrichts Erfgoed” in het omgevingsplan. Iedere aanvraag om een omgevingsvergunning wordt getoetst aan de regels die aan deze dubbelbestemming zijn verbonden.
- Tevens zijn werkzaamheden aan of in de nabijheid van beschermde monumenten bijna altijd vergunningplichtig (vergunning voor de monumenten-activiteit). Ook hier staat het belang van de bescherming van het monument voorop.

Daarmee bestaat er geen aanleiding om een extra processtap in te voeren door een aparte categorie toe te voegen voor aanvragen bopa’s die zien op monumenten.
Bovendien zou een dergelijke extra processtap gezien het grote aantal monumenten in onze gemeente leiden tot een groot aantal advies-aanvragen aan uw raad, hetgeen voor eigenaren en initiatiefnemers resulteert in langere doorlooptijden en hogere kosten, terwijl de inhoudelijke bescherming al voldoende is geregeld.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris a.i., De Burgemeester,

G.G.H.M. Haanen W.A.G. Hillenaar